

SZKOŁA PODSTAWOWA W WAKSMUNDZIE

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH
ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH **Z WIEDZY O
SPOŁECZEŃSTWIE DLA KL. VIII** WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ
NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ Z
OBOWIĄZKOWYCH I DODATKOWYCH ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH, WARUNKI
I TRYB PRZEKAZYWANIA RODZICOM INFORMACJI O POSTĘPACH I
TRUDNOŚCIACH UCZNIĄ W NAUCE I ZACHOWANIU

Opracowano na podstawie programu nauczania ogólnego z wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej „Dziś i jutro” autorstwa Barbary Furman zgodnego z podstawą programową z dnia 14 lutego 2017r.

Temat	Wymagania na poszczególne oceny				
	Dopuszczająca [2]	Dostateczna [3]	Dobra [4]	Bardzo dobra [5]	Celująca [6]
	Uczeń potrafi:				
1. Człowiek w społeczeństwie	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe potrzeby człowieka; - wymienić osoby [podmioty, instytucje], które mają wpływ na rozwój młodego człowieka; - podać przykłady ról społecznych; - podać przykłady norm społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe kategorie potrzeb człowieka; - podać przykłady oddziaływania rodziny, szkoły i rówieśników w na postawy i zachowania jednostki; - wymienić podstawowe społeczne oczekiwania wynikające z pełnienia roli dziecka i ucznia; - podać przykłady norm społecznych obowiązujących w wybranych społecznościach, np. w rodzinie, szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> - dopasować wskazane potrzeby do właściwych kategorii; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy potrzebami naturalnymi a społecznymi człowieka; - wyjaśnić znaczenie słowa <i>socjalizacja</i>; - wyjaśnić, jaką rolę w procesie socjalizacji odgrywa rodzina; - porównać społeczne oczekiwania dotyczące pełnienia roli dziecka i rodzica oraz ucznia i nauczyciela; - podać przykłady konfliktu ról społecznych; - wymienić podstawowe kategorie norm społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzec i przedstawić zależności pomiędzy procesem zaspokajania potrzeb a rozwojem człowieka; - przedstawić czynniki mające wpływ na samoocenę człowieka; - rozpoznać i dopasować wskazane normy społeczne do właściwych kategorii; - przedstawić pozytywne i negatywne wzorce zachowań funkcjonujące w swoim środowisku rówieśniczym; - dokonać autorefleksji, wskazać swoje mocne i słabe strony; - na wybranych przykładach [tekst, ilustracja] 	<ul style="list-style-type: none"> - przewidzieć konsekwencje braku zaspokojonych potrzeb człowieka; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy normami formalnymi a nieformalnymi; - na wybranych przykładach dokonać analizy sytuacji, w której dochodzi do konfliktu ról społecznych [wskazać przyczyny, konsekwencje, sposoby rozwiązania problemu]; - przedstawić problem przestrzegania norm społecznych w swoim środowisku [ocena zjawiska, dostrzeżenie]

				dostrzec konflikt ról społecznych; - wskazać przyczyny i skutki nieprzestrzegania przez jednostkę norm społecznych.	problemów i zagrożeń, wskazywanie przyczyn i konsekwencji].
2. Grupy społeczne	- podać przykłady grup społecznych; - podać przykłady konfliktów społecznych; - wymienić podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej i w szkole.	- wymienić podstawowe cechy grup społecznych; - określić, jakim rodzajem grupy jest grupa koleżeńska; - wymienić grupy społeczne, do których należy; - wymienić typowe konflikty występujące w szkole i grupie rówieśniczej; - podać przykłady postaw/zachowań jednostek wobec konfliktu; - wymienić podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów społecznych.	- rozpoznać poszczególne rodzaje grup społecznych; - wskazać cechy grupy nastawionej na realizację zadania, typowego dla społeczności uczniowskiej; - podać przykłady korzyści i zagrożeń wynikających z bycia w grupie; - podać przykłady zasad efektywnej współpracy; - wskazać dobre i złe strony poszczególnych postaw wobec konfliktu; - rozpoznać typowe sposoby rozwiązywania konfliktów; - wymienić warunki	- dopasować właściwe cechy do podanych grup społecznych; - rozpoznać sytuacje, w których łamane są zasady efektywnej współpracy w grupie; - porównać konsekwencje przyjęcia określonych postaw wobec sytuacji konfliktowej dla jednostki i społeczeństwa; - porównać różne sposoby rozwiązywania konfliktów, wskazać ich dobre i złe strony; - uzasadnić wybór metody rozwiązywania konfliktu społecznego.	- porównać cechy grup nastawionych na realizację różnych typów zadań; - dokonać analizy konkretnej sytuacji konfliktowej [wskazać strony konfliktu, przejawy, przyczyny i konsekwencje społeczne konfliktu; zaproponować sposoby rozwiązania konfliktu, uzasadnić wybór sposobu rozwiązania konfliktu].

			prowadzenia skutecznych negocjacji.		
3. Komunikacja i autoprezentacja	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe zasady skutecznej komunikacji; - odróżnić nadawcę od odbiorcy komunikatu; - podać przykłady sytuacji, w których młody człowiek powinien zachować się asertywnie [zachować dystans, sprzeciwić się]. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe rodzaje komunikacji; - podać przykłady komunikatów w niewerbalnych; - wymienić czynniki utrudniające wystąpienia publiczne; - wymienić podstawowe cechy postawy asertywnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, czym różni się przekaz werbalny od niewerbalnego; - wyjaśnić, jaką rolę pełni komunikacja niewerbalna; - określić nadawcę i odbiorcę przedstawionego komunikatu; - wymienić zasady, których należy przestrzegać w wystąpieniach publicznych; - zastosować w praktyce zasady skutecznej komunikacji, np. w wystąpieniu na forum klasy; - rozpoznać postawy asertywne oraz postawy uległości, agresji i manipulacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytać znaczenie i rolę komunikatów w niewerbalnych w zaprezentowanych wystąpieniach publicznych; - zastosować wybrane komunikaty niewerbalne w wystąpieniu publicznym; - wyjaśnić, czym się różni debata od dyskusji; - dostrzec i opisać przykłady łamania zasad dobrej komunikacji; - wyjaśnić, czym się różni postawa asertywna od postaw: uległości, agresji i manipulacji. - stosować w praktyce warunki asertywności. 	<ul style="list-style-type: none"> - dokonać krytycznej analizy przekazu informacyjnego, np. reklamy [wykorzystane środki perswazyjne, przejawy i sposoby manipulacji, wykorzystane komunikaty niewerbalne]; - dokonać krytycznej analizy postaw uznawanych za asertywne pod kątem przestrzegania zasad asertywności; - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] akcję społeczną propagującą postawy asertywne i zasady asertywności.
4. Życie rodzinne	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady więzi łączących 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić cechy rodziny jako grupy 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, w jaki sposób rodzina przyczynia 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywać przykłady [rozpoznać sytuacje] 	<ul style="list-style-type: none"> - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny

	<p>członków rodziny;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe oczekiwania społeczne wobec poszczególnych członków rodziny [dzieci, rodziców]. 	<p>społecznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić potrzeby młodych ludzi, które zaspokaja rodzina; - wymienić rodzaje współczesnych rodzin; - wymienić podstawowe prawa i obowiązki dziecka w rodzinie; - wymienić podstawowe wartości kształtujące życie rodzinne; - wymienić podstawowe problemy zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu współczesnych polskich rodzin. 	<p>się do zaspokajania potrzeb człowieka;</p> <ul style="list-style-type: none"> - podać nazwy poszczególnych funkcji rodziny; - porównać cechy różnych typów rodzin / rozpoznać poszczególne typy rodziny; - wymienić czynniki sprzyjające zacieśnianiu więzi rodzinnych; - wymienić instytucje wspierające rodziny w realizacji swoich funkcji oraz formy pomocy rodzinie. 	<p>realizacji przez rodzinę poszczególnych funkcji;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawać sytuacje nieprawidłowego realizowania przez rodzinę swoich funkcji; - wyjaśnić, jak na poszczególnych etapach życia jednostki, zmienia się rola rodziny w procesie socjalizacji; - wskazać zależności pomiędzy systemem wartości a zasadami funkcjonowania rodziny. 	<p>udział] działanie [projekt społeczny] propagujący na terenie szkoły lub społeczności lokalnej wybrane wartości kształtujące życie rodzinne;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie propagujące wiedzę na temat instytucji wspierających rodzinę i form pomocy rodzinie.
<p>5. Edukacja i praca</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe zadania szkoły, - wymienić poszczególne typy szkół tworzących strukturę szkolną w Polsce, - wymienić podstawowe prawa i obowiązki uczniów, - wymienić osoby, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić funkcje, które pełni szkoła, - odczytać ze schematu podstawowe informacje dotyczące struktury polskiego szkolnictwa, - przedstawić różne warianty kontynuowania edukacji po 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić działania za pomocą, których szkoła realizuje poszczególne funkcje; - przedstawić wady i zalety wyboru poszczególnych wariantów dalszej edukacji; - zaplanować swoją dalszą 	<ul style="list-style-type: none"> - zhierarchizować funkcje szkoły, - określić, jaki wpływ na rozwój i przyszłość młodego człowieka wywiera szkoła; - wyjaśnić, jakich umiejętności oczekuje współczesny rynek pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie propagujące ideę samorządności uczniowskiej ; - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie

	u których może szukać pomocy, w przypadku naruszenia praw ucznia.	ukończeniu szkoły podstawowej; - określić, kto tworzy samorząd szkolny, - wymienić formy organizacji życia szkolnego.	edukację pod kątem przyszłej aktywności zawodowej [preferencji zawodowych]; - scharakteryzować poszczególne formy życia szkolnego [organizacja, zadania, formy działania], - rozpoznać przypadki naruszania praw ucznia.	- wymienić czynniki umożliwiające odniesienie sukcesu edukacyjnego i zawodowego; - ocenić pracę samorządu szkolnego / podejmowane przez niego działania i formy pracy; - ocenić i uzasadnić swoją aktywność [pracę] w ramach samorządu szkolnego.	informujący społeczność szkolną, o sposobach dochodzenia swoich praw w szkole.
6. Ekonomia na co dzień	- odróżnić dochody rodziny od wydatków; - wymienić podstawowe wydatki i źródła dochodów typowego gospodarstwa domowego; - wymienić podstawowe prawa przysługujące konsumentom.	- wymienić podstawowe zasady konstruowania budżetu domowego; - wymienić rodzaje źródeł dochodów gospodarstwa domowego; - wymienić podstawowe zasady prawidłowo skonstruowanego budżetu domowego; - podać przykłady łamania praw konsumenta;	- ocenić [uzasadnić ocenę], czy zaprezentowany budżet gospodarstwa domowego jest prawidłowo skonstruowany; - wymienić przyczyny powstawania deficytu w budżecie domowym; - opisać strukturę typowego budżetu domowego; - napisać reklamację; - wymienić instytucje	- zaprojektować działania służące ograniczeniu wydatków budżetu domowego; - wyjaśnić, jak przestrzeganie zasad świadomego konsumenta wpływa na funkcjonowanie gospodarstwa domowego.	- na wybranych przykładach ocenić ofertę handlową [przydatność w gospodarstwie domowym, jakość, cena, konkurencyjność].

		- wypełnić typowy formularz reklamacyjny .	chroniące prawa konsumenta; - wymienić podstawowe zasady, którymi powinien kierować się świadomy konsument.		
Podsumowanie i test					
1. Czym są prawa człowieka?	- podać przykłady praw przysługujących dzieciom; - podać przykłady praw i wolności człowieka;	- wymienić główne funkcje praw i wolności człowieka; - podać, kto i kiedy uchwalił <i>Powszechną Deklarację Praw Człowieka</i> ; - podać, kto i kiedy uchwalił <i>Konwencję Praw Dziecka</i> ; - podać przykłady łamania praw dziecka; - podać przykłady działań podejmowanych przez UNICEF.	- wymienić cechy praw i wolności człowieka; - wyjaśnić, na czym polega szczególne znaczenie <i>Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka</i> ; - wymienić prawa zawarte w <i>Konwencji Praw Dziecka</i> ; - rozwinąć skrót UNICEF	- przedstawić historię koncepcji praw i wolności człowieka; - wyjaśnić, znaczenie poszczególnych cech praw i wolności człowieka.	- wyjaśnić, w jaki sposób młodzi ludzie mogą włączyć się w działania prowadzone przez UNICEF; - zaprezentować* wybraną formę aktywności UNICEFU.
2. Katalog praw człowieka	- wymienić przykłady konstytucyjnych praw i wolności człowieka.	- podać przykłady praw pierwszej, drugiej i trzeciej generacji; - podać przykłady	- wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy prawami pierwszej, drugiej i trzeciej	- wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa system ochrony praw	- zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] kampanię społeczną propagującą ideę ochrony

		praw i wolności osobistych, politycznych oraz socjalnych, kulturalnych i ekonomicznych zagwarantowanych w Konstytucji RP;	generacji; - rozpoznać przykłady łamania praw i wolności człowieka; - uzasadnić konieczność funkcjonowania systemu ochrony praw i wolności człowieka.	człowieka.	praw i wolności człowieka.
3. Ochrona praw człowieka	- podać przykłady łamania praw człowieka we współczesnym świecie; - wymienić instytucje chroniące prawa człowieka w Polsce.	- podać przykłady spraw, z którymi można zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka; - podać przykłady organizacji międzynarodowych zajmujących się ochroną praw i wolności człowieka; - podać przykłady działań podejmowanych przez Międzynarodowy Czerwony Krzyż.	- przedstawić zagrożenia wynikające z łamania praw i wolności człowieka; - wymienić przyczyny łamania praw człowieka; - wyszukać w mediach opisy sytuacji, w których łamane są prawa człowieka.	- porównać poziom przestrzegania praw człowieka w państwach globalnego Południa i globalnej Północy; - ocenić [uzasadnić] poziom przestrzegania praw człowieka w Polsce.	- przedstawić i ocenić poziom przestrzegania i ochrony praw i wolności człowieka w wybranym państwie świata; - zaprezentować* działalność wybranej organizacji międzynarodowej na rzecz ochrony praw i wolności człowieka.
4. Bezpieczeństwo nieletnich	- podać przykłady zagrożeń	- określić, kogo w świetle	- określić podstawowe zasady	- wyjaśnić, jak skutecznie	- zaplanować [przeprowadzić/ wziąć

	wynikających z korzystania z cyberprzestrzeni; - podać przykłady pozytywnego i negatywnego wykorzystania internetu przez młodych ludzi.	polskiego prawa, nazywamy nieletnim; - wymienić podstawowe zasady odpowiedzialności prawnej nieletnich; - wymienić korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z internetu - wskazać formy cyberprzemocy.	bezpiecznego korzystania z internetu; - przedstawić wady i zalety aktywności na forach społecznościowych.	można się chronić przed zagrożeniem cyberprzemocą	aktywny udział] działanie na rzecz promowania wśród rówieśników zasad prawidłowego korzystania z internetu.
5. Służby ochrony prawa	- wymienić przykłady działań policji; - podać przykłady, innych niż policja, służb porządkowych w Polsce, - podać przykłady działań straży miejskiej.	- wymienić główne zadania policji; - wymienić główne prawa przysługujące policjantom; - wymienić prawa przysługujące nieletnim w kontakcie z policjantem; - wymienić rodzaje służb mundurowych w Polsce. - odszukać informacje o prawach przysługujących ofiarom przestępstwa, świadkom i oskarżonym.	- wymienić zadania poszczególnych służb mundurowych w Polsce; - wymienić główne prawa przysługujące ofiarom przestępstwa, świadkom i oskarżonym; - uzasadnić konieczność znajomości przysługujących nam praw; - wyjaśnić, gdzie należy szukać pomocy w przypadku występowania przemocy domowej	- uzasadnić konieczność reagowania w przypadku występowania przemocy domowej, przemocy rówieśniczej; - zinterpretować przepisy prawa dotyczące działania służb porządkowych.	- zaplanować działanie [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] propagujące konieczność [skuteczne formy] przeciwdziałania przemocy domowej [przemocy w grupie rówieśniczej / przemocy w szkole].

Podsumowanie i test					
1. Czym jest samorząd?	<ul style="list-style-type: none"> - określić, kto tworzy samorząd uczniowski; - podać przykłady działań samorządu uczniowskiego ; - wymienić podstawowe jednostki podziału terytorialnego państwa polskiego; - określić, w której gminie, powiecie i województwie mieszka. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić rodzaje samorządów działających w Polsce; - podać przykłady samorządów zawodowych ; - podać przykłady działań samorządu terytorialnego; - odszukać na mapie województwo, w którym mieszka; - rozpoznać herb miejscowości, w której mieszka; - odszukać informacje na temat osób pełniących najważniejsze funkcje w swojej gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, w jakim celu tworzone są samorządy zawodowe; - wyjaśnić, w czym przejawia się zasada decentralizacji władzy publicznej w Polsce; - wymienić organy samorządów terytorialnych w Polsce; - określić, jaki charakter ma gmina, w której mieszka; - rozpoznać herb województwa, w którym mieszka; - podać imiona i nazwiska osób pełniących aktualnie najważniejsze funkcje w swojej gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnić konieczność, zaangażowania się w życie lokalnej społeczności; - wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa samorząd terytorialny; - wyjaśnić, czym się różni gmina wiejska, od gminy miejsko-wiejskiej i miejskiej; - wymienić organy państwa, które mogą ingerować [kontrolować] działania władz samorządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* swoją gminę: historię, symbole, tradycje oraz miejsca i osoby, które odegrały szczególną rolę w jej dziejach; - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie na rzecz swojej społeczności lokalnej.
2. Gmina – podstawowa jednostka samorządu	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić organy gminy, w której mieszka; - podać przykłady spraw załatwianych w urzędzie gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe zadania gminy; - odróżnić organy uchwałodawcze od organów wykonawczych 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe uprawnienia organów uchwałodawczych i wykonawczych gminy; - wymienić zasady 	<ul style="list-style-type: none"> - do poszczególnych rodzajów gminy dopasować odpowiadające im organy; - zinterpretować 	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukać informacje na temat realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców w finansowanych

	- określić, gdzie znajduje się urząd gminy, w której mieszka.	ch gminy; - podać sposób wyłaniania władz gminy; - podać przykłady spraw rozstrzyganych w referendum gminnym.	przeprowadzenia wyborów do władz gminy; - podać przykłady zadań własnych i zleconych gminy; - wymienić źródła finansowania gminy; - podać przykłady wpływu mieszkańców na życie gminy; - wyjaśnić pojęcie budżet obywatelski; - wyszukać informacje na temat przedsięwzięć podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy, miasta.	ać przepis prawa dotyczący organizacji referendum gminnego; - wyjaśnić, jaką rolę w budżecie gminy odgrywają środki uzyskiwane z funduszy unijnych; - uzasadnić konieczność angażowania się mieszkańców w rozwiązywanie problemów gminy i działalność organów gminy; - wyjaśnić, w jaki sposób działalność samorządu gminnego przyczynia się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego; - podać przykłady działania młodzieżowej rady gminy.	z budżetów obywatelskich; - przygotować kampanię wyborczą do młodzieżowej rady gminy; - uczestniczyć w pracach młodzieżowej rady gminy; - zareklamować / promować na forum szkoły ideę młodzieżowej rady gminy; - zaprezentować strukturę budżetu swojej gminy [wykres, tabela, prezentacja multimedialna].
3. Powiat i województwo	- wymienić organy powiatu i województwa; - podać przykłady spraw	- wymienić podstawowe zadania samorządu powiatowego i wojewódzkiego;	- wymienić podstawowe uprawnienia organów uchwałodawczych i wykonawczych powiatu	- porównać strukturę i sposób powoływania władz samorządowych gminy, powiatu	- przedstawić strukturę polityczną sejmiku swojego województwa;

	<p>załatwianych w starostwie powiatowym i urzędzie marszałkowskim;</p> <p>- określić, gdzie znajdują się władze powiatu i województwa, w których mieszka.</p>	<p>- odróżnić organy uchwałodawcze od organów wykonawczych powiatu i województwa;</p> <p>- podać sposób wyłaniania władz samorządowych powiatu i województwa;</p> <p>- podać przykłady spraw rozstrzyganych w referendum lokalnym.</p>	<p>i województwa;</p> <p>- zinterpretować przepis prawa dotyczący przeprowadzania wyborów do władz uchwałodawczych powiatu i województwa.</p>	<p>i województwa.</p>	<p>- zaprezentować* swój powiat lub województwo [historię, symbole, tradycje oraz miejsca i osoby, które odegrały szczególną rolę w jej dziejach].</p>
<p>4. Obywatele a władza samorządowa</p>	<p>- podać przykłady spraw załatwianych przez urząd gminy, starostwo powiatowe, urząd marszałkowski ;</p> <p>- odszukać stronę internetową własnego urzędu gminy, starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego .</p>	<p>- sporządzić wykaz spraw, które można załatwić w gminie za pomocą ePUAP;</p> <p>- wymienić podstawowe zasady postępowania etycznego w pracy administracji publicznej;</p> <p>- wyjaśnić pojęcie korupcja;</p> <p>- wymienić praw przysługujące obywatelowi w urzędzie;</p> <p>- wypełnić wniosek o wydanie</p>	<p>- odszukać informacje zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej;</p> <p>- wyjaśnić, jaki rodzaj informacji zamieszcza się w BIP;</p> <p>- rozpoznać przypadki łamania praw obywateli w urzędzie.</p>	<p>- wyjaśnić, dlaczego należy przestrzegać zasad etycznego postępowania urzędników administracji ;</p> <p>- wskazać działania, które może podjąć obywatel w przypadku łamania jego praw w urzędzie;</p> <p>- uzasadnić konieczność aktywności obywatelskiej dla prawidłowego</p>	<p>- zaplanować [przeprowadzić na forum szkoły] kampanię społeczną promującą zasady etycznego postępowania urzędników administracji [przeciwdziałającą zjawisku korupcji; nepotyzmu];</p> <p>- zorganizować debatę / dyskusję [wziąć aktywny udział w debacie/ dyskusji] na</p>

		dowodu osobistego.		funkcjonowania społeczności lokalnej; - zaprezentować strukturę organizacyjną swojego urzędu gminy.	temat przyczyn i skutków zjawiska korupcji i [lub] nepotyzmu w życiu publicznym; - zaprojektować inicjatywę, która może być sfinansowana w ramach budżetu obywatelskiego.
Podsumowanie i test					
1. Naród i ojczyzna	- podać przykłady polskiego dziedzictwa narodowego; - podać przykłady więzi łączących polską wspólnotę narodową, - wymienić i rozpoznać polskie symbole narodowe; - nazwać swoją dużą i małą ojczyznę; - rozpoznać Narodowe Święto Niepodległości i Święto Narodowe Trzeciego Maja.	- wymienić główne czynniki kształtujące polską tożsamość narodową; - wyjaśnić pojęcie ojczyzna; - opisać polskie symbole narodowe; - wymienić sytuacje, w których używa się polskich symboli narodowych; - wymienić najważniejsze polskie święta narodowe; - przedstawić zasady	- wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy wspólnotą narodową i wspólnotą etniczną; - wyjaśnić, jakie znaczenie dla współczesnego młodego człowieka ma tożsamość narodu; - przedstawić historię polskich symboli narodowych; - wymienić różne rodzaje tożsamości społecznych.	- uzasadnić, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe - wyjaśnić, w jaki sposób historia kształtowała polską tożsamość narodową, - do podanych świat narodowych dopasować odpowiadające im wydarzenia historyczne, - przedstawić negatywne i pozytywne aspekty funkcjonowania	- wyjaśnić, jak i dlaczego, jak zmieniały się na przestrzeni dziejów polskie symbole narodowe, - przedstawić wybrany problem etniczny / narodowy współczesnego świata*, - zaprezentować wybrany element polskiego dziedzictwa narodowego*; - przedstawić

		<p>prawidłowego zachowania w trakcie uroczystości państwowych, świąt narodowych, wobec symboli narodowych.</p>		<p>nia społeczeństw w wieloetnicznych/narodowych, - wyjaśnić, z czego mogą wynikać trudności w utrzymaniu polskiej tożsamości narodowej.</p>	<p>czynniki utrudniające i ułatwiające prawidłową komunikację pomiędzy różnymi grupami etnicznymi / narodowymi .</p>
<p>2. Obywatelstwo i narodowość</p>	<p>- wymienić podstawowe prawa i obowiązki obywatela RP; - podać przykłady cnót /wartości obywatelskich ; - wymienić postaci najwybitniejszych Polaków XX i XXI wieku.</p>	<p>- odróżnić [rozpoznać na przykładach] pojęcie narodowość od obywatelstwa; - wymienić więzi łączące obywatela i państwo; - wymienić podstawowe sposoby nabycia obywatelstwa polskiego; - wyjaśnić, na czym polega zasada krwi; - wymienić cechy dobrego obywatela.</p>	<p>- rozpoznać różne sposoby nabywania obywatelstwa polskiego; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy obywatelstwem a narodowością; - wymienić konstytucyjne prawa i obowiązki obywatela RP; - wyjaśnić, jaki wpływ ma państwo na kształtowanie więzi narodowych.</p>	<p>- porównać różne sposoby nabywania obywatelstwa polskiego; - uzasadnić konieczność przestrzegania cnót/wartości obywatelskich we współczesnym państwie demokratycznym; - przedstawić konsekwencję odrzucenia wartości w życiu publicznym.</p>	<p>- zaprezentować* wzorzec obywatela polskiego; wybór postaci uzasadnić, odwołując się do jego cnót, postaw, działań, osiągnięć.</p>
<p>3. Czym jest patriotyzm ?</p>	<p>- podać przykłady postaw patriotycznych i działań na rzecz dobra Ojczyzny;</p>	<p>- wyjaśnić pojęcie patriotyzm; - wymienić przejawy patriotyzmu lokalnego</p>	<p>- uzasadnić potrzebę patriotyzmu we współczesnym świecie; - porównać</p>	<p>- wskazać zalety i wady postaw określanych jako patriotyzm gospodarczy;</p>	<p>- podjąć na forum szkoły lub środowiska lokalnego działania służące</p>

	- podać przykłady postaw patriotycznych wśród współczesnej młodzieży.	i gospodarczego.	postawy patriotyczne dawniej i dzisiaj.	- wskazać zalety i wady postaw uznawanych współcześnie za przejawy patriotyzmu, np. kibicowanie na zawodach sportowych.	propagowaniu postaw patriotycznych [zaplanować, aktywnie uczestniczyć]; - podjąć działania sprzyjające rozwojowi lokalnej społeczności [zaplanować, aktywnie uczestniczyć]
4. Mniejszość i narodowe i etniczne w Polsce	- podać przykłady mniejszości etnicznych i narodowych we współczesnej Polsce; - wymienić podstawowe grupy cudzoziemców przebywających w Polsce.	- wymienić podstawowe prawa przysługujące mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce, - wyjaśnić pojęcie Polonia, - odczytać z mapy, gdzie znajdują się największe skupiska mniejszości etnicznych i narodowych w Polsce; - odczytać z mapy, gdzie współcześnie znajdują się największe skupiska Polonii.	- wymienić zamieszkujące Polskę mniejszości narodowe i etniczne, oraz grupę posługującą się językiem regionalnym; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy mniejszościami narodowymi i etnicznymi w Polsce a cudzoziemcami; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy pojęciami: imigranci i uchodźcy; - wymienić podstawowe prawa przysługujące	- wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy mniejszością narodową a mniejszością etniczną; - wymienić kryteria, które decydują w Polsce o uznaniu danej społeczności za mniejszość narodową lub etniczną; - wymienić główne czynniki, które zadecydowały o powstaniu Polonii; - uzasadnić konieczność szczególnej ochrony prawnej	- zaprezentować* historię, kulturę, formy organizacji wybranej mniejszości narodowej lub etnicznej w Polsce

			e uchodźcom w Polsce; - wymienić związki łączące Polonię z Polską.	mniejszości narodowych i etnicznych.	
5. Tolerancja i przejawy ksenofobii	- podać przykłady / rozpoznać przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu; - rozpoznać postawy tolerancyjne i braku tolerancji.	- wyjaśnić pojęcia: ksenofobia, rasizm, szowinizm; - wyjaśnić pojęcie tolerancja; - odróżnić postawę tolerancyjną od postawy bezkrytycznej i akceptacji; - podać przykłady stereotypów.	- wyjaśnić pojęcie stereotyp; - wymienić cechy stereotypu; - wyjaśnić, w jaki sposób można przeciwstawić się przejawom ksenofobii, w tym szowinizmu i antysemityzmu. - porównać postawę patriotyczną i nacjonalistyczną; - uzasadnić słuszność postawy tolerancyjnej.	- uzasadnić potrzebę przeciwstawienia się przejawom ksenofobii, w tym szowinizmu i antysemityzmu; - przedstawić społeczne konsekwencje stereotypizacji.	- podjąć na forum szkoły lub środowiska lokalnego działania sprzyjające kształtowaniu postawy otwartości, akceptacji i tolerancji wobec odmienności etnicznych, religijnych i kulturowych.
Podsumowanie i test					
1. Państwo i demokracja	- podać przykłady działań władzy państwowej; - wymienić podstawowe cechy państwa; - wymienić nazwy współczesnych reżimów politycznych	- wyjaśnić, co to znaczy, że państwo jest suwerenne; - wymienić podstawowe funkcje państwa; - podać przykłady realizacji zasady przedstawici	- - wymienić podstawowe formy demokracji bezpośredniej; - wyjaśnić, czym się różni demokracja bezpośrednia od pośrednie	- wskazać wady i zalety demokracji bezpośredniej i pośredniej; - wskazać na mapie Europy monarchie i republiki; - podać przykłady	- zaprezentować* sytuację człowieka w państwie totalitarnym - porównać pozycję obywatela w państwie demokratycznym oraz państwie

	[demokracja, autorytaryzm, totalitaryzm].	elstwa; - wymienić podstawowe cechy państwa demokratycznego.	j; - wymienić korzyści, jakie daje obywatelom ustroj demokratyczny; - wymienić podstawowe cechy autorytaryzmu i totalitaryzmu; - dopasować działania władzy państwowej do poszczególnych funkcji państwa; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy monarchią a republiką.	współczesnych państw autorytarnych; - podać przykłady współczesnych i historycznych państw totalitarnych.	autorytaryzm i totalitaryzm.
2. Polska państwem demokratycznym	- wymienić główne rodzaje władzy państwowej; - wymienić organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej w Polsce; - podać nazwę ustawy zasadniczej.	- wymienić podstawowe zasady ustroju Polski; - wyjaśnić, na czym polega zasady: konstytucjonalizmu, przedstawicielstwa i trójpodziału władzy; - wymienić źródła powszechnie obowiązującego prawa w Polsce; - wymienić szczególne	- wymienić rozdziały Konstytucji RP; - wyjaśnić, czym zajmuje się Trybunał Konstytucyjny; - wyjaśnić, czym jest preambuła; - wyjaśnić, na czym polegają zasady: pluralizmu politycznego, republikańskiej formy rządu, państwa	- wyjaśnić, jakich spraw może dotyczyć referendum ogólnokrajowe; - dokonać interpretacji przepisu Konstytucji RP dotyczącego referendum ogólnokrajowego; - przedstawić główne zasady nowelizacji Konstytucji RP.	- wyjaśnić, dlaczego zasady konstytucjonalizmu, przedstawicielstwa, trójpodziału władzy, pluralizmu politycznego, państwa prawa są fundamentami ustroju demokratycznego; - wskazać wady i zalety republikańskiej formy rządów; -

		cechy konstytucji.	prawa; - wymienić wartości, do których odwołuje się preambuła Konstytucji; - odszukać w Konstytucji i RP przepisy dotyczące wskazanych kwestii; - wyjaśnić, czego dotyczyły referenda ogólnokrajowe przeprowadzone po 1989 roku.		przedstawić historię polskiego konstytucjonalizmu.
3. Sejm i Senat RP	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić organy władzy ustawodawczej; - wymienić główną funkcję Sejmu i Senatu; - określić, z kogo składa się Sejm i Senat; - podać zasadę zgodnie, z którą formowany jest Sejm i Senat; - podać przykład partii politycznej działającej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - określić, z ilu posłów składa się Sejm, a z ilu Senat; - wymienić najważniejsze kompetencje Sejmu i Senatu; - wyjaśnić, na czym polega zasada przedstawicielstwa; - wyjaśnić, w jaki sposób podejmowane są decyzje w Sejmie i Senacie; - wymień zasady, według których odbywają się 	<ul style="list-style-type: none"> - określić, z kogo składa się Zgromadzenie Narodowe; - podać przykład sytuacji, w której Sejm i Senat obradują jako Zgromadzenie Narodowe; - wyjaśnić zasady, według których odbywają się wybory do Sejmu i Senatu; - wyjaśnić pojęcie immunitetu; - wymienić główne etapy 	<ul style="list-style-type: none"> - porównać zasady wyborów do Sejmu i Senatu; - porównać rolę Sejmu i Senatu w procesie ustawodawczym; - wyjaśnić, jaką rolę w procesie ustawodawczym posiada Prezydent RP; - wyjaśnić pojęcia: mandat, komisje sejmowe, Prezydium Sejmu, Konwent Seniorów, - wyjaśnić, 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* wybraną polską partię polityczną [struktura organizacyjna, program, działalność, wartości].

		<p>wybory do Sejmu i Senatu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić partie polityczne, których przedstawiciele zasiadają w Sejmie bieżącej kadencji. 	<p>procesu ustawodawczego;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, co jest głównym celem działalności partii politycznej. 	<p>jakie znaczenie w państwie demokratycznym ma aktywność wyborcza obywateli;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać skutki, jakie niesie dla państwa i społeczeństwa niska frekwencja wyborcza. 	
<p>4. Prezydent i Rada Ministrów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić organy władzy wykonawczej w Polsce; - podać imię i nazwisko urzędującej głowy państwa oraz Prezesa Rady Ministrów; - określić sposób powoływania Prezydenta RP; - podać przykład uprawnień Prezydenta RP. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić główne zasady wyboru Prezydenta RP; - wymienić podstawowe kompetencje Prezydenta RP; - wymienić podstawowe kompetencje Rady Ministrów. 	<ul style="list-style-type: none"> - uporządkować kompetencje Prezydenta RP [polityka wewnętrzna, polityka zagraniczna]; - omówić główne zasady procedury tworzenia rządu; - przedstawić podstawowe fakty dotyczące życiorysu politycznego urzędującej głowy państwa oraz Prezesa Rady Ministrów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, na czym polega kontrola polityczna Sejmu nad Radą Ministrów; - wyjaśnić, na czym polega zasada kontrasygnaty; - przedstawić główne zadania wskazanych ministerstw; - wymienić Prezydentów RP po 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować zadania i zakres działań wybranego ministerstwa; - na podstawie zgromadzonych informacji, wyjaśnić, w jaki sposób działania wskazanych ministerstw wpływają na życie przeciętnej polskiej rodziny.
<p>5. Sądy i trybunały</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady spraw, z którymi człowiek może zwrócić się do sądu; - wymienić 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić główne zasady postępowania sądowego; - wymienić nazwy trybunałów 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać główne zasady postępowania sądowego, - wyjaśnić, na czym polega 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić zasady gwarantujące niezawisłość sędziów, - wyjaśnić, znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić strukturę i hierarchię sądów w Polsce; - zaprezentować strukturę

	rodzaje sądów w Polsce.	działających w Polsce; - określić główne zadanie Trybunału Konstytucyjnego; - wyjaśnić, czym zajmują się sądy administracyjne.	zasada niezależności sądów; - wyjaśnić, na czym polega zasada niezawisłości sędziów; - wyjaśnić, jaką rolę pełnią sędziowie w procesie sądowym; - wymienić strony postępowania sądowego [postępowanie karne i cywilne].	zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego; - wyjaśnić, w jaki sposób realizowana jest zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego, - wyjaśnić rolę Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu dla ochrony zasady państwa prawa.	organizacyjną sądu rejonowego; - zająć stanowisko w sprawie roli ławników w procesie sądowym [zbudować argumenty i kontrargumenty].
6. Organizacje pozarządowe	- podać przykłady organizacji pozarządowych; - podać przykłady działań wolontariuszy.	- podać przykłady realizacji prawa do swobodnego zrzeszania się; - odszukać przykłady stowarzyszeń i fundacji działających w swoim środowisku lokalnym; - podać przykłady działań podejmowanych przez związki zawodowe; - wymienić cechy wolontariatu.	- wyjaśnić pojęcia: fundacja i stowarzyszenie; - wyjaśnić, jak rolę pełnią związki zawodowe; - uzasadnić konieczność angażowania się w działania organizacji pozarządowych; - przedstawić korzyści wynikające z pracy w wolontariacie; - wymienić główne organizacje młodzieżowe	- wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa zasada swobodnego zrzeszania się; - wyjaśnić różnicę pomiędzy fundacją a stowarzyszeniem; - wyjaśnić, czym jest organizacja pożytku publicznego i w jaki sposób można wspomóc jej działalność.	- aktywnie uczestniczyć w działaniach na rzecz wspierania innych ludzi, rozwoju środowiska lokalnego [aktywność w organizacjach pozarządowych, praca w wolontariacie]; - zaprezentować* wybraną organizację pozarządową [misja, wartości, cele, formy działania, struktura organizacyjna, znaczenie

			działające w Polsce.		dla środowiska]; - przedstawić historię NSZZ "Solidarność"; - zaplanować działalność i strukturę organizacyjną dowolnego stowarzyszenia.
7. Media i opinia publiczna	- podać przykłady środków masowego przekazu; - podać przykłady pracy dziennikarzy; - odszukać w środkach masowego przekazu przykłady reklam.	- podać główne cechy środków masowego przekazu; - podać główne cechy opinii publicznej; - wymienić główne funkcje mediów; - podać przykłady mediów społecznościowych; - odczytać, zilustrowane w prostej formie, wyniki wskazanego sondażu opinii publicznej; - wymienić główne funkcje reklamy.	- odczytać cel wskazanej kampanii społecznej; - wskazać pozytywne i negatywne aspekty funkcjonowania mediów społecznościowych; - wymienić główne zasady etyki dziennikarskiej; - odszukać w tekście publicystycznym fakty i opinie; - wymienić podstawowe sposoby perswazji / manipulacji stosowane w mediach.	- dostrzec środki perswazji / manipulacji zastosowane we wskazanej reklamie; - wyjaśnić, jaką rolę pełni opinia publiczna [sondaże opinii publicznej] w państwie demokratycznym; - uzasadnić konieczność przestrzegania zasad etyki dziennikarskiej; - odszukać przykłady łamania etyki dziennikarskiej; - uzasadnić konieczność oddzielania faktów od opinii.	- wyjaśnić, w jaki sposób należy strzec się przed manipulacją stosowaną w reklamach; - dokonać krytycznej analizy wybranej reklamy; - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] kampanię reklamową [kampanię społeczną].

Podsumowanie i test					
1. Organizacje międzynarodowe	<ul style="list-style-type: none"> - rozwinąć skrót ONZ; - rozwinąć skrót NATO; - podać przykłady działań podejmowanych przez ONZ; - podać przykłady działań podejmowanych przez NATO. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić, główne cele i zadania ONZ; - wymienić główne cele i zadania NATO; - rozpoznać przejawy realizacji przez państwo polityki zagranicznej; - wymienić główne organy ONZ. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jaką rolę pełnią ambasadorzy i konsulowie; - wyjaśnić, jakie są główne cele polityki zagranicznej państwa; - określić, kiedy powstało ONZ i kiedy powstało NATO; - wyjaśnić, czym zajmuje się Rada Bezpieczeństwa ONZ; - wyjaśnić pojęcie <i>misja pokojowa</i> ONZ, - wymienić przykłady aktywności Polski w ONZ i NATO. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, czym różni się ONZ od innych organizacji międzynarodowych; - wyjaśnić, jaką rolę odgrywa NATO w polityce obronnej państwa polskiego; - wymienić nazwy, innych niż ONZ i NATO, organizacji międzynarodowych, do których należy Polska. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* wybraną misję pokojową ONZ, w której brały udział/biorą wojska polskie [cele, zadania, historia misji, charakterystyka konfliktu, udział wojsk polskich, geografia polityczna], - wskazać na mapie państwa członkowskie NATO.
2. Unia Europejska	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej; - wymienić państwa sąsiadujące z Polską, które należą do Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - określić, kiedy i gdzie podpisano traktat o powstaniu Unii Europejskiej; - wymienić imiona i nazwiska Ojców założycieli zjednoczonej Europy; - wymienić główne 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić główne etapy integracji europejskiej; - wskazać na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej; - odszukać informacje o życiorysie politycznym Ojców 	<ul style="list-style-type: none"> - podać podstawowe kompetencje głównych organów Unii Europejskiej, - przedstawić wady i zalety procesu integracji europejskiej, - zaprezentować sylwetki polityczne 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* wybrane problemy [osiągnięcia] Unii Europejskiej; - zaprezentować* wybrane państwa członkowskie Unii Europejskiej [historia, kultura,

		<p>przyczyny integracji europejskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić główne zasady funkcjonowania Unii Europejskiej; 	<p>założycieli zjednoczonej Europy;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić główne zasady funkcjonowania Unii Europejskiej; - podać nazwy głównych organów Unii Europejskiej; - wymienić imiona i nazwiska Polaków pełniących ważne funkcje w instytucjach /organach Unii Europejskiej. 	<p>Polaków pełniących ważne funkcje w instytucjach /organach Unii Europejskiej.</p>	<p>demografia, ekonomia, itp.]</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaplanować [zorganizować / aktywnie uczestniczyć] <i>Dzień Europy</i> w szkole.
<p>3. Polska w Unii Europejskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady praw/korzyści, które nabyli obywatele polscy po wejściu Polski do Unii Europejskiej, - podać rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, w jaki sposób nabywa się obywatelstwo Unii Europejskiej, - wymienić prawa wynikające z obywatelstwa Unii Europejskiej, - wymienić nazwy funduszy unijnych, z których korzysta Polska. 	<ul style="list-style-type: none"> - podać informacje dotyczące głównych etapów integracji Polski z Unią Europejską [referendum ratyfikacyjne]; - podać przykłady wykorzystania funduszy unijnych; - wyjaśnić, na czym polega Europejski Rynek Wewnętrzny. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenić proces integracji Polski z Unią Europejską - przedstawić korzyści i zagrożenia; - wyjaśnić, na jakich zasadach funkcjonuje Strefa Schengen; - przedstawić korzyści wynikające z przynależności Polski do Strefy Schengen. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* inwestycje gminne, finansowane ze środków unijnych; - zaprezentować* wybraną inicjatywę unijną dotyczącą młodzieży.
<p>4. Problemy współczesne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać, na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> - podać przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować

<p>nego świata</p>	<p>ilustrujące proces globalizacji; - podać przykłady pomocy humanitarnej.</p>	<p>mapy, państwa globalnej Północy i globalnego Południa; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy państwami globalnej Północy i globalnego Południa; - podać przykłady globalizacji ekonomicznej i kulturowej współczesnego świata.</p>	<p>ilustrujące dysproporcję rozwojową pomiędzy państwami globalnego Południa i globalnej Północy; - podać przykłady zależności pomiędzy państwami globalnej Północy i globalnego Południa; - uzasadnić konieczność udzielania pomocy humanitarnej.</p>	<p>dysproporcji rozwojowych współczesnego świata; - wymienić korzyści i zagrożenia wynikające z procesu globalizacji; - wyjaśnić, dlaczego pomoc dla państw biednego Południa jest często nieskuteczna; - wyjaśnić pojęcia Grupa G7.</p>	<p>ać* działania wybranej organizacji pozarządowej zajmującej się udzielaniem pomocy humanitarnej; - zorganizować debatę / dyskusję [wziąć aktywny udział w debacie / dyskusji] dotyczącą sposobów udzielania efektywnej pomocy społecznościom globalnego Południa; - zaprezentować* problemy wybranego państwa globalnego Południa.</p>
<p>5. Konflikty zbrojne na świecie</p>	<p>- podać przykłady działań terrorystycznych; - podać przykłady konfliktów międzynarodowych.</p>	<p>- podać przykłady organizacji międzynarodowych zajmujących się rozwiązywaniem konfliktów i walką z terroryzmem; - wymienić skutki długotrwałych</p>	<p>- na wybranych przykładach przedstawić przyczyny współczesnych konfliktów międzynarodowych; - wymienić skutki rozwoju terroryzmu współczesny</p>	<p>- przedstawić różne rodzaje terroryzmu; - wyjaśnić, dlaczego walka z terroryzmem jest trudna i często nieskuteczna.</p>	<p>- zaprezentować* wybrany konflikt międzynarodowy [lokalizacja konfliktu na mapie, strony konfliktu, przyczyny i formy konfliktu, sposoby rozwiązania</p>

		h konfliktów międzynarodowych.	m świecie; - wymienić cechy ludobójstwa.		sporu].
Podsumowanie i test					

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował poziomu wymagań na ocenę dopuszczającą.

opracowanie Tadeusz Jahn

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia na lekcjach wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej

- odpowiedzi ustne przy tablicy
- prace na lekcji (np. udziałem w dyskusji, praca z różnymi rodzajami tekstów, sporządzanie notatek)
- kartkówki przeprowadzone z trzech ostatnich lekcji bez zapowiedzi lub jako forma sprawdzania pracy domowej
- sprawdziany
- praca klasowa w formie testu lub pracy opisowej
- testy semestralne tworzone jako interdyscyplinarne sprawdziany kompetencji konstruowane wspólnie z innymi przedmiotami humanistycznymi
- pozycje książkowe - przeczytanie przez uczniów jednej książki lub trzech artykułów prasowych w trakcie roku szkolnego
- indywidualne prace – przeglądy wydarzeń (świat, Polska, region)
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego
- aktywność podczas lekcji
- udział w konkursach przedmiotowych
- dodatkowe prace

Uzyskane oceny przez ucznia zapisywane są w dzienniku elektronicznym.

W PRZYPADKU EDUKACJI ZDALNEJ:

Formami sprawdzania i monitorowania osiągnięć edukacyjnych uczniów są:

- zwrotne prace pisemne zadane przez nauczyciela do samodzielnego wykonania, w postaci skanów, zrzutów ekranu lub zdjęć plików tekstowych, np. uzupełnionych kart pracy, zadań z podręcznika lub ćwiczeń, wymaganych stron zeszytu przedmiotowego, prac plastycznych oraz innej działalności;
- wypowiedzi uczniów, komentarze i głosy w dyskusji podczas zajęć głosowych lub głosowo-wizyjnych prowadzonych na platformie (innym komunikatorze) w czasie rzeczywistym;
- rozwiązywanie przez uczniów quizów, testów, diagramów, krzyżówek, tekstów z lukami i innych zadań interaktywnych;
- prezentacje multimedialne, projekty, albumy.

Głównym kryterium oceniania osiągnięć uczniów jest ich udział w zajęciach, rozumiany jako:

- systematyczne realizowanie zadań wyznaczonych przez nauczycieli;
- dotrzymanie ustalonych terminów;
- uczestniczenie w zajęciach online prowadzonych przez nauczycieli;
- własna aktywność i kreatywność uczniów
- Doceniane będą również inne formy aktywności uczniów wypracowane z nauczycielem w nauce na odległość np.: zaangażowanie w pracę, samodzielność w wykonywaniu zadań, ale także umiejętność współpracy z innymi uczniami.

Sposobami oceniania osiągnięć uczniów są:

- komentarze słowne (pisemne lub ustne), recenzje otrzymywanych prac (jako elementy oceniania kształtującego);
- skala ocen 1-6

Ocenę roczną wystawia się z uwzględnieniem:

- oceny uzyskanej na I półrocze;
- ocen bieżących uzyskanych w nauczaniu na odległość;

Uczeń i jego rodzice będą skutecznie informowani o ocenach bieżących zaraz po ich wystawieniu, za pomocą dziennika elektronicznego.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych

1. Uczeń może otrzymać wyższą od przewidywanej roczną ocenę klasyfikacyjną z obowiązkowych lub dodatkowych zajęć edukacyjnych jeżeli:

- 1) uczeń lub jego rodzice zwrócą się do dyrektora w formie pisemnej o ustalenie wyższej niż przewidywana ocena roczna w okresie nie dłuższym niż 2 dni od otrzymania informacji o przewidywanej ocenie rocznej, wniosek musi zawierać uzasadnienie;
- 2) dyrektor przekazuje wniosek odpowiednio nauczycielowi prowadzącemu dane zajęcia edukacyjne;
- 3) nauczyciel prowadzący dane zajęcia edukacyjne jest zobowiązany dokonać analizy zasadności wniosku w oparciu o udokumentowane realizowanie obowiązków ucznia;
- 4) nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne dokonuje analizy wniosku i ustala ostateczną ocenę.

2. Warunkiem umożliwienia uczniowi ubiegania się o uzyskanie wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych jest zaistnienie wszystkich poniższych okoliczności:

- a) połowa posiadanych przez ucznia ocen częściowych jest równa lub wyższa ocenie, o którą się uczeń ubiega,
- b) uczeń przystąpił do wszystkich przewidzianych i ocenionych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych,
- c) uczeń, ze wszystkich sprawdzianów i form pisemnych, otrzymał ocenę pozytywną (wyższą niż ocena niedostateczna)

WARUNKI I TRYB PRZEKAZYWANIA RODZICOM INFORMACJI O POSTĘPACH I TRUDNOŚCIACH UCZNIĄ W NAUCE I ZACHOWANIU

1. Nauczyciel ustala i przekazuje uczniom oceny pisemnych prac kontrolnych (zadań klasowych, zadań domowych) w terminie nie później niż w ciągu 2 tygodni.
2. Na wniosek ucznia lub jego rodziców nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę.
na wniosek ustny uzasadnia w formie ustnej, a fakt ten odnotowuje w dzienniku lekcyjnym z datą i podpisem;
na wniosek pisemny uzasadnia w formie pisemnej, a fakt ten odnotowuje w dzienniku lekcyjnym z datą i podpisem.
3. Nauczyciel danego przedmiotu jest zobowiązany przechowywać sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne przez okres jednego roku do 30 września następnego roku szkolnego.
4. Sprawdzone i ocenione prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępniane:
 - 5) uczniowi na lekcji podczas analizowania wyników;
 - 6) rodzicom w czasie spotkań z wychowawcą i nauczycielami;
 - 7) na wniosek ucznia lub jego rodziców podczas indywidualnych kontaktów z wychowawcą, nauczycielami lub Dyrektorem Szkoły.

5. Na pisemny wniosek rodzica (ucznia), nauczyciel w terminie 5 dni roboczych udostępnia rodzicowi (uczniowi) kopię ocenionej pisemnej pracy ucznia.
6. Nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne, wychowawca klasy jest zobowiązany do przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce i zachowaniu podczas przyjętych w szkole form współpracy z rodzicami, w szczególności:
 - 8) w trakcie spotkań klasowych z rodzicami;
 - 9) podczas dni otwartych - spotkań rodziców z nauczycielami uczącymi dziecko;
 - 10) podczas indywidualnych spotkań nauczycieli z rodzicami;
 - 11) poprzez pisemne informacje przekazywane rodzicom.